

„Ik weet het niet, heer Schout — wij zitten schaars in de kanonnen — wanneer is de cavalerie gepasseerd?"

„Een uur geleden — generaal Wirtz reed met zijn staf voorop!"

„We hebben weinig tijd, heer Schout — we moeten ten spoedigste den omtrek van het Tolhuis bezetten."

(Wordt vervolgd.)

EEN VERMAARD MAN.

't Is nu, 12 Februari, juist 100 jaar geleden, dat te Shrewsbury in Engeland een man geboren werd, die, over ontzaglijke kennis en geleerdheid beschikkend, bestemd was, een geheele omwenteling teweeg te brengen op het gebied van de wetenschap der natuurkennis. Een man, die door het stelsel, dat hij leeraarde, van ontzaglijken invloed zou zijn ook op duizenden, die, schoon zich niet op dit gebied bewegend, toch de kracht van wat daar geschiedde ervoeren. Een man eindelijk, die geheel nieuwe dingen zou verkondigen, rechtstreeks in strijd met de van Gods wege geopenbaarde; dingen, door de wetenschap overal met bewondering begroet, maar wier waarheid reeds nu voor de wetenschap lang niet meer vaststaat.

Die man was Charles Robert DARWIN, kleinzoon van een anderen natuurkenner, Erasmus Darwin.

Na zijn studien in plant- dier- en aardkunde aan de hoogeschool voltooid te hebben, maakte hij een veeljarige, wetenschappelijke reis mee in de Z.-Amerikaansche wateren, waar hij voor zijn studie in de genoemde vakken veel opdeed, dat hij later beschreef. Al spoedig plaatsten zijn werken hem op den eersten rang onder de geleerden. Na zijn huwelijk ging hij in Kent wonen, en wijdde zich geheel aan de studie, vooral van het *Ontstaan der soorten*. Zijn boek der natuurkeus (natural selection) verwekte veel opzien en strijd. Nu volgde, spijt zijn zwakke gezondheid, het eene werk het andere, tot hij in 1882 plotseling overleed, 73 jaar oud, geacht door velen, beroemd in heel de wereld.

De leer van Darwin, het Darwinisme, dat zoo grooten invloed heeft geoeffend en dit in mindere mate nog doet, is moeilijk in weinige woorden weer te geven, en is ook zeer vaak valsch voorgesteld. Hij is wellicht het best te kennen uit zijn bovenvermeld boek, dat handelt over het ontstaan der soorten door natuurkeus en 't behoud der bevoorrechte rassen in den strijd om het bestaan. Hij gaat uit van de onderstelling, dat de vele duizenden soorten van planten en dieren uit slechts enkele grondvormen zijn ontstaan, ja wellicht maar uit één. Deze gedachten waren niet geheel nieuw, maar Darwin was de eerste, die er een stelsel van maakte, en trachtte, dat met bewijzen te staven.

Er zijn in één geslacht vele, talloos vele soorten van dieren, bv. van honden; van planten, bv. rozen. Tusschen de verschillende geslachten bestaan ook weer tusschenvormen. Door andere leefwijzen worden soms enkele deelen blijvend gewijzigd. Al wat leeft, vermenigvuldigt zich, doch raakt in strijd om voedsel, plaats, tegen vijanden enz., den strijd om het bestaan. Daarin gaan, ook door het klimaat, velen ten gronde. Vooral de soorten en geslachten bestrijden elkaar en de sterkste winnen en blijven over.

Wat de mensch bij dier en plant door veredeling en fokken verkrijgt, bewerkt de natuur door dien strijd om het bestaan. Lang niet al wat geboren wordt, kan gevoed worden, dus blijven de meest begunstigden over. Dat is de „natuurkeus." Zij, die overblijven, dragen hun betere eigenschappen weer over op hun geslacht, terwijl de zwakken bezwijken.

In de natuur wordt, zoo redeneert Darwin, voortdurend krijg gevoerd. De mensch beoorloogt de dieren, de dieren verslinden elkaar of eten de planten op; de planten verdringen de een de ander en hebben te strijden tegen kou,

hagel, enz. Deze oorzaken bewerken veranderingen in de soorten, zoodat bv. de pooldieren veelal wit zijn als de sneeuw, de rups groen als het blad, wat tot beveiliging tegen vijanden dienstig is. De organen, bij den strijd noodig of minder noodig, wisselen ook. Dieren, die in de aarde leven hebben een zwak gezicht. Ze behoeven geen beter. Door verschillend gebruik van hetzelfde oorspronkelijke werktuig heeft de koe longen, de visch een zwemblaas, de mensch zijn handen, de vogel zijn vlerken. Dat de mannelijke dieren fraaiër zijn dan de vrouwelijke, is ook, wijl de eersten de sterkere zijn, overwinnen, en het goede in hen voortplanten, dat allengs beter wordt.

Er zijn dieren, die een reeks van gedaantewisselingen ondergaan, tot zij volgroeid zijn, bv. vlinders, kikvorschen e. a. Zoo is het, zegt Darwin, ook met de soorten gegaan. Het eene vergroeide tot het andere. In vele verschillende soorten zijn toch de kiemen eenerlei. Ook is er erfelijkheid: ziekten en misvormingen planten zich voort. Zoo ontstaan in het algemeen de verschillen tusschen levende wezens: de soorten. 't Is als een boom met vele takken, doch maar één stam. Uit enkele wezens, wellicht slechts uit één, ontwikkelde zich al wat leeft.

Over den *mensch* spreekt Darwin in zijn boek: „De afstamming des menschen." Dat hij beweert, dat de mensch van den aap afstamt, is onjuist. Doch wel zegt hij, dat wij spruiten uit een dier, welks nazaten ook zijn de gorilla's en orang-oetangs. Dat zijn dus niet onze voorouders, maar onze broers en zusters, neven en nichten.

De leer van Darwin verwekte niet geringe beweging. De een ging er mee dwepen, de ander spotten. Darwin zelf voelde blijkbaar, hoeveel er tegen was in te brengen, en schreef een verhandeling daarover. Tegenover de vele voorstanders van het Darwinisme staan even besliste en geleerde bestrijders. En, gelijk we reeds zeiden, latere onderzoekingen toonen reeds nu, dat wellicht binnen niet langen tijd het groot gebouw van het Darwinisme wankelen zal, en alleen zekere waarheden zijner leer zullen overblijven.

Het voor en tegen hier te wegen gedooft ons bestek niet.

Daarom slechts dit:

Volgens Darwin is de mensch niet een naar Gods beeld als mensch geschapen wezen, maar slechts een in den loop van duizenden eeuwen *tot mensch ontwikkeld dier*. Het nog niet ontdekte oorspronkelijke beest bracht ook de apen voort, die dus eigenlijk achterlijke menschen zijn. Bij de ontwikkeling tot mensch schijnt het verstand er mee te zijn ingegroeid.

Leg nu hiernaast het eenvoudig en toch zoo verheven verhaal van des menschen schepping in Genesis, en gevoelt, hoe het Darwinisme en de Schrift lijnrecht tegenover elkaar staan. Volgens Darwin zijn wij ontwikkelde *beesten*, volgens den Bijbel geschapen *menschen*. Darwin beweert: ge zijt een hoogere vorm van iets lagere. Gods Woord zegt: ge zijt een oorspronkelijk, zelfstandig wezen. Verkondigde eens de heidensche dichter der oudheid, dat wij „van Gods geslacht" zijn, wat Paulus later bevestigt, Darwin zegt: gij zijt van het geslacht der dieren en planten, een vervormde vogel, een hoog ontwikkelde bloem!

Dat onder de Darwinisten geen geloovigen, geen Christenen worden gevonden, is even begrijpelijk als dat zoovelen die de van God geopenbaarde Waarheid liefhebben, het Darwinisme beslist bestrijden.

De leer van Darwin, wier waarheid trouwens zelfs onder de geleerden alles behalve vaststaat, en wier roem reeds sterk is verminderd, is in openbaren strijd met hetgeen wij door de Schrift, uit het geloof, weten en verstaan. Het Darwinisme miskent de hooge afkomst en adel van den mensch, zijn oorspronkelijke verhevenheid, zijn val, de zonde en vanzelf de verlossing en het eeuwig leven in heerlijkheid. Christus heeft Zich niet gegeven voor min of meer ontwikkelde dieren. Voor wezens eensoortig met apen is de hemel niet bestemd. Wel voor verlostte zondaars, die zelfs de engelen oordeelen zullen, en tot hooger nog zijn verkoren dan deze.

A. J. HOOGENBIRK.